

ТУДАК ИҚБОЛИДАЙ БАЛАНДДИР КҮКСИМ

ШЕРРИЯТ

Калб — дарё,
дил — түгён,
корак — чүр.

Коғозда күчмаган куним йўк.
Тиним йўк,
Бир лахза тиним йўк.
Севгилим, соҳирам шөврият,
Моҳирам, бокирам шөврият.

Юлдузлар оҳ урад кошимда,
Саволлар чарх урад бошимда.
Бу не тонг, мана шу ёшимда
Биз яна учрашдик ниҳоят,
Севгилим, соҳирам шөврият,

Биз энди омонмиз, омонмиз,
Бир тану бир жонмиз, бир жонмиз,
Тоғад яхшимиз, яхшимиз,
Севгилим, соҳирам шөврият,
Моҳирам, бокирам шөврият.

Коғоз билан қолганда якка,
Кулоқ солмоқ керак юракка.

Яна бир тонг отди, ёриши осмон,
Бир нигоҳ безаган дил уйимсмон...

Йўк яшай олмайсан сенсиз бирор зум,
Бу хақда ўйлаш ҳам оғир нақадар.
Умрим даҳорисан, толе ўлдузим,
Узур хайтимнинг сунгига қадар.

Сен борсан, мунаввар менга бу олам,
Гўдак иқбалидай баланддир кўксим.
Сенсиз... кусратмасин таҳид сира ҳам,
Фигоним фалакни кўймасин тўсиб...

Кўнгил-гул,
Гулданда нозидир бу кўнгил.
Тошданда каттик,
Бирок сен, эй ғофил,
Бандан гурмоҳ,
Гулга озор етказсанг агар,
Тош бўлиб ёғилар
Бошининг бир кун...

КИШЛОҚ СОҒИНЧИ
Шарофатли тонг кўйилари —
Кушлар мемдан олдин ўйғонар.
Сокин кишлоп кўчаларини
Кезиб юрар субҳи саболар.

Кўш дала кезар кун бўйи,
Еллар майдан кўшик айтади.
Гўёлхарнинг оромбахш кўйи
Вуждинга синиг кетади.

Оқшомлари бундан ҳам гўзал,
Илиник бор ой нафасида.
Хаёлларга чўмилгинг келар
Мажнунотлар кўланасида.

Билсанг, бундан ортиқ нима бор,
Кани, бир зум кўз юмиб бокчи?
Юрагинги ўтраб юборар,
Узоқ кетсанг, кишлоп соганич...

ТЎРТЛИКЛАР

Калби тоза, пок одам хурофота бўйлас эр,
Нолок кимса пок бўйлас ҳаммомидан чиқсан билан.
Сўздан сўзинг фарқи бор, ўтиз икки наҳри бор,
Сўзки, ҳак бўлавермас имомдан чиқсан билан.

Бу кадим замондан қолган ривоят:
Бойларга таъзиму, тўқа итот.
Ўзгалар олдида баш эзмоқ нечун?
Борига шукр кил, йўқа қаноат.

Томчиндан кўш акс этгани каби
Кўзгуда аксингиз айн кўрурсан.
Ўўлимини ўқотиб кўйдим", демагил,
Оллош бошламаса, қайта борурсан?

Ешилликка неки хос, бари яршар,
Ешилк тушга ўҳшар ширин, сафоли.
Кариган чорда ҳам сен билан яшар,
Сени ҳурмат киглан кизнинг хәли...

Ой тўлган кечада кўнглигидан ўтди,
Сиз билан сўнгига бор учрашган гўша.
Орадан чамаси юз ўйилар ўтди,
Замонлар ўзгади, Сиз ўша-уша...

Сен яшасанг, мен ўлсам дейман,
Тупрок билан тенг бўлсам дейман.
Нетай, сенга тор экан олам,
Мен ўйгумда кенгайса дейман...

Курбон ТЎРА

Олмалик шахрида Республика Маънавият ва маърифат Кен-
гашини шахрида билан ўзбек халқи кеч қачон, кеч кимга қараш
тадбирни ташкил этишдан маҳсад, ёшпаримиз қалбига юксак
Ватаннапарварлик, она юргут садоқат туйғуларини сингидир, тер-
оризм ва экстремизм ҳамда диний ақидапарастликни қоралаш,
улаҳи ҳаликлини эркин ҳайёт, озодлиги, келажагини химоя
килишда даявёт этишдан иборатидар.

Тадбирда инсон тарбиясида мумкин ўрин тутивни "Алла" кўши-
гидан тротиб, мунис онанин ўз фарзандига насиҳати-ю, Ватан,
озодлик, тинчлик ва осошиштилкини мадҳ этични кўй-кўшилар
иҳро этилди.

Шу кунларда ўз тенгдошларинг билан уришиб, баъзи
вактда, ҳатто ёқалашганинг эшишиб, кўнглим паришин
бўлди. Биламан, сен асрлон каби куч-куватга эга бўлган
иёгитсан. Қархамонлик факат куч-куватни истеъмол килиш
дема, ҳамар газабни ютишадидар. Жон ўғлим, ҳару газаб-
ли бўйма, мулойим, шафқатли ва марҳаматли бўл. Гўзал
хислатларини биланга ҳаммани ўзинга ром киласан, сенга
озор бергандарни ҳушиумонлар билан уятирасан.

Сенга узоқ умр, бахт-саодат тилаб, сўзимни тамом кила-
ман, азиз ўғлим".

Ота-она фарзандларининг улфатларини ҳам кўздан
қочирмасликлари керак. Улфатлар гўзал ҳулини, тарбия
бўлсалар, фарзандларни ҳам ўша гўзал хислатларга эга
бўладилар. Емон улфатлар эса бузур ўйла бошлайдилар.

Шунинг учун ота-она фарзандларини ёмонлар билан ул-
фатчиликдан қайтаришга сабъ, гайрат қилишларни лозим.

НОМУСНИНГ КИЙИМИ

Бир куни номус ўз кийимини ўқотиб кўйди. Зав-сафо,
бойлик ва куч-куватта мурожаат этиб, улардан ўйқолган

кейинни талаб килиди. Буларнинг бариси унинг кийимини
топиб беришдан охиз бўйдилар. Нихоят номуснинг кийи-
мини надомат, пушмайонни топиб кеттириди.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айта ола-
диган тилини ёлғонга булгами, ёлғончи — киши эмас, ёлғон
сузлаш — эр йигитлар иши эмас, ёлғон сўзи кишини безъ-
тибор килиди. Тилинги ўз ихтиёрингда асариг, сўзинги
эҳтиёт билан дегил. Ўз маҳалида айтиладиган сўзни айт,
асрама, ноҳама сўз айтиш теварагига йўлана. Сўз борки,
айтгувчининг таниға жон киргизади, сўз борки, айтгув-
чининг бошини елга беради. Тилинг билан кўнглининг бир
тут. Сўзни кўнглининг пиширгумачи тилга келтира.

Айтиш сўзни бўлган сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайт.

Ақли одам чин, тўғри сўздан кайтмайди, аммо ҳамма
чин сўзни ҳам айтиш ақли кишининг иши эмас.

ТУРМУШНИНГ ЗИЙНАТИ

Иззат каноатдан хосил бўлади. Ҳоҳатларнинг раво бўли-
ши ифрат, янни парҳезкорликдан юзага келади. Ифрат
ёмон ишлардан четлашмок меваси. Сиро асроринг яши-
рин колиши бошқаларнинг сирини оқсир кимласлика боғ-
лик. Риз-қўз касб ва ҳаракат билан хосил бўлади. Ошно-
лик — очик юзлик, душманлик жанжалда дарахтиннинг мева-
лари. Узулги ва баландлик мартабаллилар, камтарлигни ури-
дан унеди. Илим-қасб дикъат-этибордан, тўғриликдан хосил
бўлади. Тўғрилик бахт ва саодатга олиб боради. Турмуш-
нинг зиётини тарбия ва одоб билан хосил бўлади.

НИМАДАН НИМА КЕЛИБ ЧИҚАДИ

Тавмадан хору зорлик келиб чиқади. Гина ва адоват
ёмон фебъ-атвордан, газаб жаҳолатдан келиб чиқади. Жу-
домлик кўп камситиш ва баҳоратдан келиб чиқади. Ишонч-
сизлик вайда ва фоҳимасидан келиб чиқади.

МАЖЛИС АХЛИГА МАЪҚУЛ
БЎЛГАН ФИКР

Иззат каноатдан хосил бўлади. Ҳоҳатларнинг раво бўли-
ши ифрат, янни парҳезкорликдан юзага келади. Ифрат
ёмон ишлардан четлашмок меваси. Сиро асроринг яши-

рин колиши бошқаларнинг сирини оқсир кимласлика боғ-
лик. Риз-қўз касб ва ҳаракат билан хосил бўлади. Ошно-
лик — очик юзлик, душманлик жанжалда дарахтиннинг мева-
лари. Узулги ва баландлик мартабаллилар, камтарлигни ури-
дан унеди. Илим-қасб дикъат-этибордан, тўғриликдан хосил
бўлади. Тўғрилик бахт ва саодатга олиб боради. Турмуш-
нинг зиётини тарбия ва одоб билан хосил бўлади.

ИБРАТЛИ ҲИҚОЯТЛАР
НАСИХАТНОМА

Бир иш билан бошқа ерга кетиб, у ерда бир неча вакт
туриб қолган бир ота ўз ўлига шу насиҳатномуз мактубини
ўтди:

"Севики ўғлим!

Вижонинг лавҳаси инсоф, адолат гавҳари билан бозат,
чунин инсоф, адолат инсоният оламининг порлок кўши-
дир. Бу кўщандан файз олган одамлар баҳтиёрдирлар.

Белимнинг кўваси ўғлим!

Вижонинг лавҳаси инсоф, адолат гавҳари билан бозат,
чунин инсоф, адолат жонниш, бир жонниш,

Тадбирни ташкил этишдан маҳсад, ёшпаримиз қалбига юксак
Ватаннапарварлик, она юргут садоқат туйғуларини сингидир, тер-
оризм ва экстремизм ҳамда диний ақидапарастликни қоралаш,
улаҳи ҳаликлини эркин ҳайёт, озодлиги, келажагини химоя
килишда даявёт этишдан иборатидар.

Тадбирда инсон тарбиясида мумкин ўрин тутивни "Алла" кўши-
гидан тротиб, мунис онанин ўз фарзандига насиҳати-ю, Ватан,
озодлик, тинчлик ва осошиштилкини мадҳ этични кўй-кўшилар
иҳро этилди.

Шу кунларда ўз тенгдошларинг билан уришиб, баъзи
вактда, ҳатто ёқалашганинг эшишиб, кўнглим паришин
бўлди. Биламан, сен асрлон каби куч-куватга эга бўлган
иёгитсан. Қархамонлик факат куч-куватни истеъмол килиш
дема, ҳамар газабни ютишадидар. Жон ўғлим, ҳару газаб-
ли бўйма, мулойим, шафқатли ва марҳаматли бўл. Гўзал
хислатларини биланга ҳаммани ўзинга ром киласан, сенга
озор бергандарни ҳушиумонлар билан уятирасан.

Сенга узоқ умр, бахт-саодат тилаб, сўзимни тамом кила-
ман, азиз ўғлим".

Ота-она фарзандларининг улфатларини ҳам кўздан
қочирмасликлари керак. Улфатлар гўзал ҳулини, тарбия
бўлсалар, фарзандларни ҳам ўша гўзал хислатларга эга
бўладилар. Шунинг учун ота-она фарзандларини ёмонлар билан ул-
фатчиликдан қайтаришга сабъ, гайрат қилишларни лозим.

Сенга ўз кийимини ўқотиб кўйди. Зав-сафо, бойлик ва куч-куватта мурожаат этиб, улардан ўйқолган

кейинни талаб килиди. Буларнинг бариси унинг кийимини
топиб беришдан охиз бўйдилар. Нихоят номуснинг кийи-
мини надомат, пушмайонни топиб кеттириди.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Ақли одам чин, тўғри сўздан кайtмайди, аммо ҳамма
чин сўзни ҳам айтиш ақли кишининг иши эмас.

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт, мумкин бўлмаганидан кайt.

Алишер Навоий айтади:

Чин сўзни ёлғонга чулгами, чин, тўғри сўзни айт